

tíðindablaðið sosialurin

Telefon: 1 18 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgávudagar: týsdag, hósdag og leygardag

Lýsingar skulu vera okkum í hendi í seinasta lagi kl. 10 dagin fyri útgávudagin

Útgevandi:
P/f Sosialurin
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller
Fyrirtaksstjóri:
Krisjan Dahl
Bláðfólk:
Høgri Djurhuus
Randi Jacobsen
Dagny Joensen
Uppseting:
P/f Sosialurin
Prent:
P/f Pressan 1981

oddagrein

Rætturin til vatnið í áum og vøtnum!

Í DAG hittast umboð fyri Aliráðið og SEV at tosa um felags áhugamál — nevnliga vatnið í áum og vøtnum. Og vit kunnu tí spyrja: »Hvør eigur rættin til at brúka vatnið í áum og vøtnum?« Hesin spurningur hevur ikki verið nógv frammi í fjølmíðlunum, tó at vit av og á hava nomið við hann.

TAD, VIT eru von við at hoyra og eisini síggja á prenti er, at SEV sum streymframleiðari hevur »ognarrætt« ella í hvussu so er fyrsta rættin til vatnið í áum og vøtnum. Higartil hevur tað ikki verið stórvægis trætumál um, hvør skal kunna brúka vatnið, tí tað hevur bert verið SEV, sum hevur havt henda tørv.

NÚ SEINASTU árinu er mangt broytt. Vit hava fingið ídnað, sum er serliga viðbrekin og tí ynskir at framleiða egnan streym og brúka vatn til upphitingarendamál eisini — umframt at vit hava fingið alivinnuna, sum í størri og størri mun skal brúka vatn í áum og vøtnum.

ENN HAVA alivinnan og SEV so ikki havt nakran veruligan samanstoyt, tvørturímóti samarbeiða eitt nú royndarstøðin undir landinum og SEV. Royndarstøðin sleppur at brúka vatngoymslurnar hjá SEV til aliendamál. Kortini

er okkurt, sum bendir á, at verður ikki tosað út um tingini nú, so kann tað fara at skapa trupulleikar.

EITT NÚ um vit taka ætlaðu útbýggingina av smoltframleiðsluna. Her skulu brúkast áir og vøtn kring alt landið, og eisini har SEV ætlar at brúka vatnið til orkuútbýgging. Eitt dømi er ætlaða smoltstøðin í Miðvági, sum skal brúka vatn úr Leitisvatni. Har hevur SEV-stjórin klárt og greitt sagt frá, at teir vilja ikki lata »rættin« til vatnið til eina smoltstøð so leingi tað er ógreitt, hvussu verður við vatnorkuútbýggingini í Vágum. Her hava vit so eitt ítøkiligt dømi um, at áhugamálini hjá SEV og alivinnuni kunnu kollidera.

TAD ER TÍ at fegnast um, at umboð fyri Aliráðið og SEV hittast at tosa seg til rættis. Tí hetta er einasta og frægasta leiðin. Hvør, ið eigur rættin til vatnið, er annars ikki bert ein spurningur, sum SEV og Aliráðið eiga at tosa um. Hetta átti at verið ein spurningur, sum átti at verið viðgjørður generelt og verið tikin við í teirri landsplanlegging, sum nakað hevur verið tosað um í seinastuni.

TAD ER HEILT givið, at kunnu eitt nú vinnulívið og SEV ikki semjast um henda álvarsspurning, so mugu teir, ið sita við ábyrgdini av samfelag okkara — fólkavaldu umboðini á lögtingi taka hetta mál til viðgerðar og finna fram til skilabestu loysnina í málinum.

jamú

Grindadráp — Dagblaðið

Atli Dam, fær hetta skoðsmál í Dagblaðnum: (citat) »Løgmaður gjørdi ein diplomatiskan brølara, at hann ikki tosaði "Green-Peace" fólkinu til rættis«. (Atli Dam svarar aftur í Sosialinum nr. 83 — 25. juli 1985: »Eg haldi, at Dagblaðið skuldi havt dugað sær at tagt onkuntíð og heldur verið við í skilagóðari verju av feroyskum møguleikum, siðum og tí sum einaferð er neyðugt í okkara samfelag, istaðin fyri at gera líð á garðin.«

Eina persónliga tøkki til Atla Dam fyri hansara støðutakan í hesum máli. Hvør er tað nú ið dregur

uppundir at lima okkum inn í EEC? Fiskasølustjórin!

Hvør er tað, ið dregur uppundir, at vit skulu frásiga okkum at fáa ein biligan døgurða, so sum grind! Jú, teir eru Óli Breckmann og Birgir Danielsen, fiskasølustjórin.

Hetta eru teir, nú visa teir sitt sanna andlit. Eina ferð enn móti fjøldini við lágari inntøku.

Atli Dam sigur aðrastaðni: Fiskasølustjórin dugdi sær ikki at tuga, tá hann átti at tagt.

Tíverri hava vit alt ov oftani sæð hetta, eisini í samband við EEC og

annað. Hann átti at dugað sær at tagt og latið okkum, sum hava ábyrgdina av uttanríkisviðurskiptum at tikið sær av hesum spurningi. Púra beint Atli, hasir búrhundarnir eru allir úti eftir teim við lágari inntøku. Gott í teir, at teir finga ein undirvangan. Skulu hasir báðir forpurra okkara livihátt. Ein fiskasølustjóri og ein lögtingsmaður, báðir fólkafloksmenn. Eg spyrji bara.

Einn ið etur grind tvær ferðir um vikuna

Ábyrgd og skyldur

Leiðandi vinnulivsmaður hevur úttalað. Ein stórtur partur av feroyska vinnulivinum er ósunnur og sjúk. Tann einstaki kennir og hevur alt ov litla figgjarglaga ábyrgd.

Leiðandi politikari hevur greitt frá almennu ábyrgdini av vága og halli, mótvegis fullkomnum privatum eigarfrælsi til avgerðir og vinning. T. v. s., — tann veruliga stýringin av vinnulivinum liggur úti á privatum hondum eftir fyrisetninginum: Gongur væl er tað privat, gongur illa er tað alment.

Í eitt fókaræðisligt stýrslag sum okkara skuldi m. a. verið innbygt, at almenningurin politiskt skal kunna gera seg galdandi í sambandi við avgerðirnar, allastaðni, har tað almenna hevur ábyrgd og skyldur.

Almenningurin stendur so ivallest í hesum føri sum tapari. Sjálvsøgd rættindi í mun til ábyrgd og skyldur eru ikki vinnin.

Sum vinnari stendur tað sokalada privata vinnu-

livið, saman við ávisum politiskum kreftum, ið tvihalda um eitt sjúkt økonomiskt diktatur, sum tað almenna hevur givið seg undir. Hetta merktist serliga nógv seinastu 4 árin.

Tá so avleiðingarnar skulu takast av avgerðum, fyri hvørjar serstök privat áhugamál høvdu størsta týðning — fesk dømi tala fyri seg, — so er tað náttúrligt, at tað almenna stendur við endan, tá tað sum sagt er almenningurin, ið hevur ábyrgdina, — og herfrá stavar sjúkan.

Ein skuldi tonkt, at tað almenna eigur sjálvsøgd rættindi til kombineraðar fyrirumir, ið viga nakað upp ímóti tess ábyrgd av og skyldu mótvegis vinnulivinum. Hervið er ikki sagt, at tann einstaki ikki skal átaka sær ábyrgd í størri mun enn higartil.

Sjálvandi skulu initiativini til, men við relativt friium vali ímillum gívnar møguleikar.

Tað skuldi verið ein uppgáva hjá politisku

leiðsluni saman við teim ráðandi í vinnulivinum, út frá einum umfevnandi perspektivi at skipa soleiðis fyri, at tann einstaki í samband við vinnuprojekt ikki kann gerast »landfattig« í størri mun, enn tað mótvegis samfelagnum sum heild er forsvart. Hóast perfidu frágreiðingarnar í Dimmalætting og Dagblaðnum um gongdina tey seinastu 4 árin, so stendur øllum greitt, at her hevur haltað álvarsligt alt ov leingi.

Hetta førir sjálvandi við sær, at ein vanligur borgari kann bera ótta fyri at tað ein penan dag møguliga forbjóðar seg sjálv, at tørvurin hjá teimum greinum og institútiónum, ið skula til í einum sosialt framkomnum samfelag, framhaldandi kann verða nøktaður sømiliga.

Tey eru tí ivaldest mong, ið nú vænta ítøkilig úrslit, sum bera á rætta borbíð.

Otolin

Fólkaflokkurin og hernaður

Vinarligast hýsið mær hesum fáum orðum: Verið á varhaldi so søgan frá 30-unum ikki endurtekur seg: hetta skal vera ein áminning á allar góðar kreftir um at standa saman. Verið frælsið og rættin til at skriva og tala, sum er vinnin við tógvið stríð av undan-gongummonum okkara. At formaður fólkaflokksins Jógvan Sundstein konse-

kvent síðan henda samgonga varð skipað, legði hart út, undrar ongan. Maðurin er hoknaður í knøum. Í undanfarnu samgongu komu nokur sjálvsstýrsmál fyri Tingið. Fólkaflokkurin við Sundstein á odda, atkvøddi ímóti. Alt ilt varð sagt um Danmark og danir, meðan teir svøldu USA og NATO rátt! Tann kærleiki, sum formaður fólk-

flokksins sýndi mótvegis NATO í táverandi samgongu! Í fleiri roðum segði sami formaður, at Føroyar áttu at gjørst fullur og heilur limur í eini hernaðarsamgongu. Taktikkurin var greiður, hildu teir. Tí ganga teir úti í myrkrinum við politiskum lippuffelli og rysta í brókunum.

Ein úr Gøtu